

dosarul nr. 2rac-370/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: Gh. Stratulat)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Danilov, I. Secrieru, I. Cimpoi)

Î N C H E I E R E

21 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecător
judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Aderent-Grup” cu privire la încasarea sumei,

împotriva deciziei din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 26 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 12 iulie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Aderent-Grup” cu privire la încasarea sumei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 19 septembrie 2014, Casa Națională de Asigurări Sociale a încheiat cu Societatea cu Răspundere Limitată „Aderent-Grup”, acordul-tip pentru utilizarea drepturilor asiguraților la tratament balneo-sanatorial nr. 1744-19/14 din 19 septembrie 2014, în baza căruia, entității respective i s-a repartizat de către biletul de tratament nr. 11813 la Sanatoriul „Codru” pentru perioada 30 septembrie – 17 octombrie 2014, suma acestuia constituind 4480 lei.

Astfel reclamantul a menționat că, acest acord a fost încheiat reieșind din prevederile pct. 131 a Hotărârii Guvernului nr. 290 din 19 aprilie 2010, prin care a fost aprobat Regulamentul cu privire la prestațiile în sistemul public de asigurări sociale pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă a asiguraților prin tratament balneo-sanatorial, care stipulează expres că, entităților în care nu există organizație sindicală primară, biletele de tratament li se distribuie de către Casa Națională de Asigurări Sociale în baza acordului scris, încheiat între părți prin documente primare cu regim special (factură).

În acest sens, reclamantul a remarcat că, pct. 3 al aceluiași Regulament prevede că, mijloacele bănești pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă prin tratament balneo-sanatorial, se repartizează entităților proporțional, în

funcție de suma contribuțiilor transferate de acestea în bugetul asigurărilor sociale de stat în anul precedent anului de gestiune.

Reclamantul a relevat că, în baza pct. 64 din Regulament, Casa Națională de Asigurări Sociale efectuează controlul privind corectitudinea și plenitudinea executării prevederilor Regulamentului.

La fel, reclamantul a notat că, în rezultatul evaluării informației privind repartizarea biletelor de tratament balneo-sanatorial procurate din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat, pentru persoanele asigurate, s-a constatat că un bilet de tratament în sumă de 4480 lei, eliberat lui Vladimir Lupașcu, a fost distribuit cu încălcarea pct. 48 al Regulamentului cu privire la prestațiile în sistemul public de asigurări sociale pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă a salariaților prin tratament balneo-sanatorial, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 290 din 19 aprilie 2010, adică a fost eliberat persoanei care la momentul utilizării biletului nu era persoană asigurată.

Totodată, reclamantul a susținut că, în conformitate cu pct. 4.1 a acordului tip nr. 1744-19/14 din 19 septembrie 2014, pentru realizarea drepturilor asiguraților la tratament balneo-sanatorial, încheiat între Casa Națională de Asigurări Sociale și Societatea cu Răspundere Limitată „Aderent-Grup”, responsabilitatea materială pentru utilizarea corectă a biletelor de tratament se pune în sarcina entității. De asemenea, pct. 3.2, lit. f) din acordul tip, prevede că, entitatea se obligă să elibereze bilet doar pentru asigurații, care au realizat un stagiul de cotizare de cel puțin 6 luni în cadrul entității.

Prin urmare, reclamantul a concluzionat că, în urma verificării datelor, Casa Națională de Asigurări Sociale a constatat că, Vladimir Lupașcu pe perioada 30 septembrie 2014 - 17 octombrie 2014, nu s-a aflat în raporturi de muncă cu Societatea cu Răspundere Limitată „Aderent-Grup”, respectiv nu era persoana asigurată și nu avea dreptul să beneficieze de biletul de tratament la sanatoriul „Codru”.

Reclamantul a considerat că, Vladimir Lupașcu a beneficiat de biletul de tratament, cu încălcarea normelor juridice și a clauzelor acordului-tip, aducând un prejudiciu bugetului de asigurări sociale de stat, în sumă de 4480 lei, urmând ca entitatea care a încălcat Regulamentul și Acordul tip, să restituie prețul deplin al biletului.

La 25 aprilie 2016, Casa Națională de Asigurări Sociale a expediat în adresa Societății cu Răspundere Limitată „Aderent-Grup” scrisoarea nr. 11-03/10-39600, prin care a solicitat restituirea benevolă pe contul Casei Naționale de Asigurări Sociale a sumei datorate, însă cererea a fost respinsă.

Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Aderent-Grup” în beneficiul său a sumei datorate în mărime de 4480 lei.

Prin hotărârea din 26 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale (f.d. 65, 69-71).

Prin decizia din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 26 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.99-104)

La 18 iulie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale, prin intermediul oficiului poștal a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat casarea hotărârii din 26 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru

și a deciziei din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a cererii de chemare în judecată.

Reiterând motivele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată, recurentul în cererea de recurs și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând că instanța de apel la emiterea deciziei sale a apreciat eronat circumstanțele de fapt ale cauzei, considerent din care decizia instanței de apel este pasibilă de a fi casată integral.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că instanțele de judecată prin hotărârile pronunțate au încălcat normele de drept material.

Astfel, recurentul a menționat că în conformitate cu art. 1 din legea nr. 489 din 8 august 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, prin asigurat se înțelege persoana fizică aptă pentru muncă, cu domiciliul sau reședința în Republica Moldova, având obligația de a plăti contribuții de asigurări sociale în vederea beneficiii de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege.

În acest context, recurentul a afirmat că Vladimir Lupașcu pe perioada 30 septembrie 2014 - 17 octombrie 2014, nu s-a aflat în raporturi de muncă cu Societatea cu Răspundere Limitată „Aderent-Grup”, respectiv nu era persoana asigurată și nu avea dreptul să beneficieze de biletul de tratament la sanatoriul „Codru”.

Recurentul a considerat că, Vladimir Lupașcu a beneficiat de biletul de tratament, cu încălcarea normelor juridice și a clauzelor acordului-tip, aducând un prejudiciu bugetului de asigurări sociale de stat, în sumă de 4480,00 lei, urmând ca entitatea care a încălcat Regulamentul și Acordul tip, să restituie prețul deplin al biletului.

La 13 august 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Societății cu Răspundere Limitată „Aderent-Grup”, informând-o că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 6 septembrie 2018, Societatea cu Răspundere Limitată „Aderent-Grup” a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Casa Națională de Asigurări Sociale este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea Lebedinschi vs Republica Moldova, 16 septembrie 2015, parag. 32, Sultan vs Republica Moldova, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cererii se referă la decizia din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată în termen recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale la 19 iulie 2018, împotriva deciziei din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a cauzei, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a

Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, ibidem, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Benjamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, ibidem, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

Astfel, instanța de judecată conchide că judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural. Curtea Supremă de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea obiectivă a faptelor determinate de instanțele ierarhic inferioare, cu excepția situației în care constatările pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În speță, completul de judecată nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept prin prisma articolului 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Instanța de judecată observă că recurentul Casa Națională de Asigurări Sociale a criticat decizia din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău în baza art. 432 Codul de Procedură Civilă. Recurentul nu a specificat expres unul din temeiurile prevăzute la alineatele (2), (3), (4) din articolul 432 din Codul de procedură civilă. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată, reiese în mod cert că recurentul nu a demonstrat și nu a arătat motivele nelegalității hotărârii instanței de apel, ci se mulțumește să afirme abstract că instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat eronat legea, fără nici o observație pertinentă speței.

În ceea ce privește a doua critică, Curtea reiterează că absența unei raționamente detaliate în deciziile unei instanțe superioare nu constituie o încălcare a articolului 6 din Convenție, deoarece decizia primei instanțe este suficient motivat (a se vedea, de exemplu, *Feryadi Şahin v. Turcia*, nr 33279/05, § 22, 13 septembrie 2011, și *Kabasakal și Atar c. Turciei* (dec.), 70084/01 și 70085/01 noastre, din 1 iulie 2003) – motivare, *TAŞKAYA c. TURQUIE*, 13 februarie 2018, parag. 56

Instanța de recurs relevă că recurentul a pretins, într-un mod abstract, că instanța de apel a încălcat normele de drept material și procedural și a ignorat probele,

fără a invoca argumente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate. În acest context, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătoresc, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, precum și argumentul ilegalității deciziei atacate.

În orice caz, completul de judecată observă că recurentul, a formulat prezenta cerere după ce a beneficiat de o procedură contradictorie în fața instanțelor ierarhic inferioare. De altfel, aceasta a avut ocazia de a-și prezenta elementele de probă și de a-și apăra cauza în mod liber, fiind audiată de o primă instanță și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept invocate de părți și relevante litigiului (a se vedea *A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia*, 27 septembrie 2011, parag. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, 2 septembrie 2014, parag. 34, *Samardžić*, ibidem, parag. 31, *Gohe și alții vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 41 - 43).

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu conțin exclusiv chestiuni de drept și nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența cererii de recurs și ilegalitatea deciziei contestate, impuse de articolul 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă (a se vedea, inter alia, *Petrovic vs Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm*, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, *Latourniere vs Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag. 46; *Guelfucci vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

judcătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu